

בעניין:

מוחמד ח'דר [REDACTED] יו"ר הוועד העממי באום אלפחם

ע"י עוה"ד הדיל אבו סאלח (מ.ר. 93323) ו/או חסן ג'בארין ו/או
סוהאד בשארה ו/או סלאם ארשיד ו/או הדיל אבו סאלח ו/או לובנא
תומא ואחי

מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

רח' יפו 94, ת.ד. 54 חיפה 3100001

טלפון: 050-6361-808; דוא"ל: hadeel@adalah.org

העותר

נגד

1. מפקד תחנת אום אלפחם, סגן ניצב ארז משה עמר

2. מפכ"ל משטרת ישראל, רב ניצב דני לוי

ע"י פרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים

רחוב צלאח א-דין 31, ירושלים, מיקוד 9711054

טלפון: 073-3925590; פקס: 02-6467011; דוא"ל: HJC-dep@justice.gov.il

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו על תנאי המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם מדוע לא להימנע מהתניית קיום עצרת המחאה נגד הפשיעה בחברה הערבית ונגד השימוש במעצרים מינהליים (להלן: העצרת) בקבלת אישור משטרת.

בקשה לקיום דיון דחוף בעתירה

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לקבוע דיון דחוף לשמיעת העתירה דנן.

העצרת נשוא העתירה מתוכננת להתקיים ביום 12.01.2026 בשעה 15:00, ומכאן דחיפות הנושא. לכן ועל מנת לא לייתר את העתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקיים בה דיון באופן מיידי.

יצוין כי בית המשפט הנכבד, במקרים דומים קודמים, קבע דיון בעתירות שהוגשו נגד האיסור על קיומן של הפגנות נגד המלחמה תוך יממה אחת מיום הגשת העתירות, ולפני מועדן המתוכנן של ההפגנות וזאת על מנת לא לייתר את העתירות ותוך מתן ערך חשוב לזכות החוקתית למחאה (ראו למשל: בג"ץ 8007/23 מפלגת חד"ש – החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון נ' מר יעקב שבתאי, מפכ"ל המשטרה (8.11.2023); בג"ץ 8211/23 לוי נ' מפקד מחוז תל אביב, משטרת ישראל (16.11.2023)).

נימוקי העתירה להלן מהווים חלק בלתי נפרד מבקשה זו.

ואלה נימוקי העתירה

הצדדים לעתירה

1. העותר הינו תושב אום אלפחם ומכהן כיו"ר הוועד העממי באום אלפחם (להלן: **הוועד העממי**). הוועד העממי הוא היוזם של העצרת המתוכננת.
2. **המשיב מס' 1** (להלן: "**המשיב**") הינו מפקד תחנת אום אלפחם שהתנתה את קיום העצרת בהגשת בקשה לקבלת רישיון מטעם המשטרה. **המשיב מס' 2** הוא המפקד הכללי של המשטרה.

החלק העובדתי

3. מראשית השנה, 14 אזרחים ערבים קיפחו את חייהם כתוצאה מהאלימות והפשיעה הגואה בחברה הערבית. כמו כן, מאז השביעי באוקטובר הוצאו עשרות צווי מעצר מינהליים נגד אזרחים ערבים. כידוע, במקרים אלה, העצור אינה זוכה למשפט הוגן ולרוב החלטת המעצר נסמכת על ראיות שרובן המכריע אינו חשוף לעיני העצור או בא כוחו. על רקע זה, החליט הוועד העממי לקיים עצרת מחאה בצומת אום אלפחם (כביש 65).
4. ביום 06.01.2026 פרסם הוועד העממי הזמנה לקיום עצרת מחאה נגד הפשיעה בחברה הערבית ונגד השימוש במעצרים מינהליים. העצרת נועדה להתקיים ביום 09.01.2026 בשעה 15:00 בצומת אום אלפחם (כביש 65). המוחים תכננו לעמוד בצד הדרך ולהרים שלטי מחאה בנושא העצרת. לא תוכננו נאומים או תהלוכה בעצרת.

== רצ"ב העתק ההזמנה ומסומן ע/1.

5. עוד באותו יום, קצין אגף המבצעים בתחנת אום אלפחם, פלד להב (להלן: **מר להב**), יצר קשר טלפוני עם מוריד מחאמיד, חבר הוועד העממי, ומסר לו כי עליו להגיע לתחנה לשיחה עם מפקד התחנה. מר מחאמיד נענה לבקשת מר להב והגיע לתחנה באותו יום בשעה 17:30. שם נמסר לו על ידי מר להב כי מפקד התחנה ביקש ממנו לשבת עם מר מחאמיד ולמסור לו כי עליו להגיש בקשה לרישוי העצרת, שכן קיומה ללא רישוי יהווה הפרה של הדין. מר מחאמיד הבהיר בפני מר להב כי העצרת המתוכננת לא תכלול נאומים בנושא מדיני ולא תכלול תהלוכה, על כן קיומה אינו מותנה בקבלת אישור מגוף כלשהו. במעמד השיחה, נמסר למר מחאמיד כי ככל ולא תוגש בקשה לרישוי העצרת הרי שתחנת המשטרה באום אלפחם תמנע את קיומה. מר מחאמיד ביקש לקבל העתק בכתב מההוראה האמורה אך בקשתו סורבה.

== רצ"ב תצהיר מטעם מר מחאמיד ומסומן ע/2.

6. ביום 07.01.2026, פנתה הח"מ בכתב בשם הוועד העממי אל תחנת אום אלפחם. במסגרת הפניה הבהירה את מטרת העצרת ואת מתכונתה, וביקשה לקבל את התייחסות התחנה בכתב לפנייתה עד ליום 08.01.2026 בשעה 10:00.

== רצ"ב העתק הפניה מיום 07.01.2026 ומסומן ע/3.

7. לאחר שלא התקבל כל מענה, הח"מ יצרה קשר טלפוני עם התחנה. במסגרת השיחה עם מר להב, נמסר לח"מ כי העצרת טעונה אישור מטעם המשטרה מאחר ומתוכננים נאומים, וזאת על אף שכבר הובהר כי מדובר בעצרת ללא נאומים. מר להב הגדיל וקבע כי גם בהיעדר נאומים וככל ומספר המשתתפים יחצה את רף החמישים איש, העצרת תהיה טעונה אישור ועל כן העותר מתבקש להגיע באופן פיזי לתחנה ולמלא טופס בקשה לרישוי ההפגנה. במעמד זה, הבהירה ב"כ העותר כי העצרת המתוכננת לא תכלול נאומים או תהלוכה, וכן כי גם אם תכלול נאומים וישתתפו בה יותר מחמישים איש, הרי שהנאומים לא יהיו נאומים בנושא בעל אופי מדיני בהתאם להלכת בית המשפט בבג"ץ 6536/17 (בג"ץ 6536/17 **התנועה למען איכות השלטון נ' משטרת ישראל** (פורסם במאגרים, 08.10.2017)). על כן העצרת אינה טעונה אישור מטעם המשטרה או גוף כלשהו. בסיום השיחה נמסר לח"מ כי על הוועד העממי להגיש בקשה לרישוי העצרת או לפנות לבית המשפט.

8. בהתאם, ביום 08.01.2026, פנתה הח"מ בשם הוועד העממי ליועמ"שית המחוז במשטרה ולמחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה, במסגרתה התבקשה התערבותם הדחופה להפסקת ההתנהלות הבלתי חוקית של תחנת המשטרה באום אלפחם בעניין העצרת.

== רצ"ב העתק הפניה מיום 08.01.2026 ומסומן ע/4.

9. כפי שיוסבר בהרחבה בהמשך, המשיבה מס' 1 חורגת מהסמכויות שניתנו לה על פי דין על מנת לצנזר חופש ביטוי פוליטי לגיטימי ופועלת באופן המנוגד לעיקרון חוקיות המינהל, לפיו רשות מינהלית, ובכלל זה המשטרה, רשאית לפעול אך ורק בתוך גבולות הסמכות שהוקנתה לה בחוק. קל וחומר עת מדובר בהגבלה של זכות חוקתית כגון הזכות לחופש הביטוי כמו במקרה דנן (ראו: בג"ץ 6824/07 **מנאע נ' רשות המסים**, פ"ד סד(2)(479)).

10. הנימוקים של המשיבה מס' 1 הם המשך למדיניות הגזענית של משטרת ישראל תחת הנהגת השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, שנועדה לפגוע בחופש המחאה של החברה הערבית. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר כל שבוע במוצאי שבת מתקיימות הפגנות בצומת כרכור הממוקם באותו כביש ממש בו מתוכננת העצרת של הוועד העממי.

הטיעון המשפטי

11. העותר יטען כי ההחלטה להתנות את קיום העצרת בהגשת בקשה לרישוי אינה חוקית ודינה בטלות.

חופש הביטוי והמחאה – חזרה למושכלות יסוד

12. חופש הביטוי וחופש המחאה הם זכויות יסוד חוקתיות. חופש הביטוי הוא מזכויות היסוד הראשונות שהוכרו על ידי בית משפט העליון לא רק מכוח חשיבותו עבור הפרט, אלא מתוקף זיקתו ההדוקה למשטר הדמוקרטי (ראו: בג"ץ 73/53 **חברת "קול העם" נ' שר הפנים**, פ"ד ז (1953)). גם חופש המחאה הוכר כזכות יסוד (בג"ץ 153/83 **לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל**, פ"ד לח(2) 398, 393 (1984)). כיום, זכויות אלה הן בעלות מעמד חוקתי, וזאת מתוקף היותן "ביטוי לאותה אוטונומיה של הרצון הפרטי, חופש הבחירה וחופש הפסילה, הנכללים במסגרת כבוד האדם כזכות חוקתית" (בג"ץ 2557/05 **מטה הרוב נ' משטרת ישראל**, פ"ד סב(1) 200, פס' 13 לפסק דינו של הנשיא א' ברק (2006)).

13. כפי שנרחיב להלן, דברים אלה מקבלים משנה חשיבות בעתות שבהן אירועי השעה מולידים מחלוקות ציבוריות ומניעות קבוצות אוכלוסייה שונות לכדי הרצון לבטא בציבור, באופן מאורגן ובדרכי שלום דברי ביקורת ומחאה בעניינים בעלי חשיבות ציבורית. ואולם, בהינתן גישת הרשויות המתגבשת לאחרונה ביחס לזכויות מושא עתירה זו, ובמיוחד בקרב המשטרה והעומד בראשה ובמיוחד כלפי הציבור הערבי במדינה, יש להזכיר כי הפרט אינו אמור להצדיק בפני הרשויות את רצונו להגשים את זכויותיו, כל עוד אין חוק המחייב אותו לעשות כן. הפרט אינו צריך לקבל רישיון מהרשויות על מנת לממש את זכויותיו, כל עוד רישיון כאמור אינו מתחייב על פי חוק. כל דרישה כאמור על ידי נציג של רשות ציבורית שאינה נתמכת בחוק מפורש מהווה דרישה הנעדרת הסמכה, שרירותית, בלתי חוקתית ובלתי חוקית, ויש לבטלה לאלתר.

התניית קיום העצרת בהגשת בקשה לרישיון מהווה חריגה מסמכות

14. אין למשטרה כל סמכות להתנות את קיום העצרת בהגשת בקשה לקבלת אישור מראש, ועל כן היא איננה מוסמכת להגביל את חופש ההפגנה במקרה דנן.

15. כידוע, בהנחית יועמ"ש מס' 3.1200 בעניין חופש ההפגנה (להלן: **הנחיה מס' 3.1200**), שחידדה את הוראות סעיף 83 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971. בעניין זה, מצוינים התנאים שבהתקיימותם יש להתנות את קיום ההפגנה בקבלת רישיון מאת המשטרה, כאשר תנאים אלה הם מצטברים: (א) חמישים איש או יותר; (ב) מתאספים תחת כיפת השמיים כדי לשמוע נאום או הרצאה על נושא מדיני או כדי לדון בנושא כזה או; (ג) מתהלכים יחד או מתאספים תחת כיפת השמיים כדי להלך יחד ממקום למקום (סעיפים 7-8 להנחיה). בעניינו, תנאים אלה אינם מתקיימים כלל וכלל, מאחר ולא מתוכננים נאומים או תהלוכה.

16. למען הסר ספק, בהתאם להנחיה מס' 3.1200, המקרה היחידי בו מחויב מארגן הפגנה/עצרת להודיע לרשויות על קיומה אף אם אינה טעונה רישיון, אינו מתקיים בעניינו, שכן לא צפויים להשתתף בעצרת מעל ל-500 איש, ואף אם היה מתקיים תנאי זה, הרי שלפי ההנחיה, המשטרה אינה הגורם המוסמך במקרה דנן, אלא הממונה על המחוז במשרד הפנים (ס' 8 להנחיה), ואין המדובר בתנאי המחייב קבלת אישור מראש, אלא אך ורק חובת עדכון שמטרתה לאפשר למשטרה להיערך בהתאם.

17. בית המשפט עמד לא אחת על חשיבות השמירה על חופש הביטוי של קבוצות מיעוט המבקשות לאתגר את העמדות הפוליטיות הרווחות בחברה. כך למשל, בבג"ץ 2888/97 **נוביק נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו**, פ"ד נא(5) 193 (1997), הדגיש השופט מצא כי "[...] חופש הביטוי נועד להגן לא רק על דעות מקובלות ואהודות, המושמעות בתנאים של שלווה וביישוב הדעת, אלא גם – ובכך עיקר מבחנו של חופש הביטוי – על דעות חריגות, מקוממות ומכעיסות, המושמעות על רקע מאורעות מסעירים ובסגנון בוטה וצורם" [ההדגשה אינה במקור] (בעמ' 201).

18. **לסיכום**, דרישת המשטרה בנסיבות דנן אינה חוקית והיא עומדת בניגוד מוחלט לדין. עצרת המחאה המתוכננת אינה טעונה רישיון ואין שום מקור בדין המאפשר לפקיד משטרה להתנות את קיומה בהגשת בקשה לרישיון. אף אחד מהנימוקים שהובאו לעיל אינו מהווה נימוק חוקי להטלת הגבלה כלשהי על זכויות הפרט לחופש הביטוי והמחאה ועל קיומה של העצרת ועל כן, לא רק שהחלטה של המשטרה אינה חוקית, אלא היא גם נועדה לתכלית בלתי ראויה, אינה מידתית ועל כן, דינה בטלות.

לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש, לזמן את הצדדים לדיון דחוף ולהפוך את הצו על תנאי לצו מוחלט ולחייב את המשיבים בהוצאות.

הדיל אבו סאלח, עו"ד
ב"כ העותר

חיפה, 11.01.2026